Regionrådsberedningen

SKRIVELSE
2021-08-11

RS 2019-0750

Regionstyrelsen

# Förslag till forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi för Region Stockholm

Föredragande regionråd: Irene Svenonius

## Ärendebeskrivning

Regionledningskontoret har utarbetat ett förslag till Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi för Region Stockholm. Strategin syftar till att skapa goda förutsättningar för forskning, utbildning och utveckling i regionens verksamheter. Aktiviteterna ska komma invånarna till gagn och samtidigt ge förutsättningar för att Stockholmsregionen förblir en ledande, innovativ och hållbar tillväxtmotor för hela Sverige. En nära koppling mellan forskning, utbildning, utveckling och innovation skapar en modern och framåtblickande organisation. Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi ska gälla för Region Stockholms nämnder och bolag.

## Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår dels regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

> 1. Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi för Region Stockholm fastställs.
>
> 2. Regionstyrelsen ges i uppdrag att fastställa handlingsplaner kopplade till Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi för Region Stockholm.

Dels att regionstyrelsen, under förutsättning av regionfullmäktiges beslut, för egen del beslutar följande.

> Regiondirektören ges i uppdrag att fastställa handlingsplaner kopplade till Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi för Region Stockholm.

## Regionrådsberedningens motivering

Region Stockholm har beslutat att stärka förutsättningarna för universitet, högskolor och näringsliv att bedriva forskning, utveckling och innovation och har genom det s.k. forskningslöftet utfäst målet att öka antalet kliniska prövningar, att snabbare besvara intresseförfrågningar om kliniska studier och att Stockholmsregionen ska vara en av världens fem främsta regioner för Life Science 2025.

Stora steg har redan tagits för att förverkliga dessa mål under mandatperioden. Exempelvis har Centrum för hälsodata inrättats för att snabbt kunna erbjuda forskare en säker, enhetlig och snabb process för utlämnandet av hälsodata, baserat på samlad juridisk kunskap. Samtidigt återstår utmaningar för forskningen på såväl regional som nationell nivå, exempelvis lagstiftning som leder till inlåsningseffekter av hälsodata mellan regioner och vårdgivare.

Regionrådsberedningen ser därför denna strategi för forskning, utbildning och utveckling tillsammans med den av regionfullmäktige den 8 juni 2021 beslutade Life Science-strategin samt den Innovationsstrategi som beslutades den 24 mars 2020, som kompletterande och avgörande delar för att förverkliga regionens ambitioner inom forskningsområdet.

Region Stockholms forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi syftar ytterst till att skapa goda förutsättningar för forskning, utbildning och utveckling i de verksamheter som finansieras av regionen. När mer vård bedrivs utanför akutsjukhusen är det av stor vikt att den kliniska forskningen kan följa patienten genom vården, oavsett vårdnivå. I Region Stockholm ska utbildning och klinisk forskning därför kunna ske i hela hälso- och sjukvårdssystemet, samtidigt som kompetens, forskningstid och infrastruktur ska skapa förutsättningar för medicinska genombrott.

Det ska leda till nya och bättre behandlingsmetoder och läkemedel som gör idag dödliga sjukdomar botbara eller behandlingsbara. Stockholms läns invånare ska genom en stark forskning snabbare få ta del av forskningens resultat i form av nya behandlingsmetoder, mer effektiva läkemedel och nyskapande medicinteknik. En omfattande forskning ger också förutsättningar för Stockholmsregionen att förbli en ledande, innovativ och hållbar tillväxtmotor för hela Sverige. En attraktiv miljö för forskning och innovation underlättar investeringar som ger jobb, tillväxt och ökade skatteintäkter för att finansiera välfärden.

En nära koppling mellan forskning, utbildning, utveckling och innovation skapar en modern och framåtblickande organisation. Såväl forskning som utbildning är dessutom avgörande i att möta regionens nuvarande och framtida utmaningar och regionrådsberedningen delar därför de grundläggande principer som strategin lägger till grund för forskning, utbildning och utveckling inom regionens verksamheter:

1. Akademisk frihet, etiska principer och konkurrens ska skapa kvalitet och nytta
2. Region Stockholm ska skapa långsiktiga och pålitliga förutsättningar för forskning
3. Tillgängliggörande av data ska öka förmågan till analys, insikter och kunskapsbildning
4. Region Stockholm ska tillhandahålla ändamålsenliga lärandemiljöer av hög kvalitet

5. Region Stockholm ska stärka förutsättningarna för forskningsanknuten utbildning
6. Region Stockholm ska främja kompetensutveckling och det livslånga lärandet

**Beslutsunderlag**

1. Regiondirektörens tjänstutlåtande
2. Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi för Region Stockholm (RS 2019-0750)
3. Remissammanställning (Samtliga remissvar är diarieförda i ärende RS 2019-0750)
4. Sändlista remissinstanser

Irene Svenonius

*Regionledningskontoret*
*Kristin Blidberg*

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-06-15

RS 2019-0750

Regionstyrelsen

# Förslag till forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi för Region Stockholm

## Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

1. Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi för Region Stockholm fastställs.

2. Regionstyrelsen ges i uppdrag att fastställa handlingsplaner kopplade till Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi för Region Stockholm.

Dels att regionstyrelsen, under förutsättning av regionfullmäktiges beslut, för egen del beslutar följande.

> Regiondirektören ges i uppdrag att fastställa handlingsplaner kopplade till Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi för Region Stockholm.

## Sammanfattning

Regionledningskontoret har utarbetat ett förslag till Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi för Region Stockholm. Strategin syftar till att skapa goda förutsättningar för forskning, utbildning och utveckling i regionens verksamheter. Aktiviteterna ska komma invånarna till gagn och samtidigt ge förutsättningar för att Stockholmsregionen förblir en ledande, innovativ och hållbar tillväxtmotor för hela Sverige. En nära koppling mellan forskning, utbildning, utveckling och innovation skapar en modern och framåtblickande organisation. Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi ska gälla för Region Stockholms nämnder och bolag.

**Bakgrund**
Strategi för forskning, utveckling och utbildning för hälso- och sjukvården, tandvården och kollektivtrafiken i Stockholms läns landsting (LS1310-1325) upphörde att gälla den 31 december 2019. Föreliggande förslag syftar till att skapa goda förutsättningar för forskning och utbildning i Region Stockholm. Initialt formulerades en strategi för forskning- och utveckling men efter remissförfarande hösten 2020 omarbetades strategin för att även inkludera utbildning. Utbildningsaspekterna i strategin avser utbildning i hälso- och sjukvården och tandvården.

Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi föreslås gälla för Region Stockholms nämnder och bolag från 2021 till och med 2024.

Bland gällande styrande dokument som kompletterar forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi för Region Stockholm nämns följande särskilt:

- Life science-strategi för Stockholmsregionen som syftar till att identifiera insatsområden och konkreta åtgärder för att realisera målet om att Stockholmsregionen ska bli en av världens främsta life science-regioner (RS 2019-0751).
- Region Stockholm Näringslivs- och tillväxtstrategi (RS 2020–0780) som ska vara Stockholmsregionens gemensamma strategi för hållbar tillväxt och attraktionskraft.
- Innovationsstrategi för Region Stockholm (RS 2019-0672) som syftar till att stärka innovationsförmågan i Region Stockholms verksamheter.
- Kompetensförsörjningsstrategi för Stockholms läns landsting 2016-2021 (LS 2015-0998) som ska bidra till ett helhetsperspektiv och en gemensam riktning för de hälso- och sjukvårdsverksamheter som bedrivs av och på uppdrag av Region Stockholm.
- Medarbetarpolicy för Region Stockholm (RS2019-1060) som anger styrande principer för medarbetare och chefer hur Region Stockholm ska vara en attraktiv och hållbar arbetsgivare.

Följande principer ligger till grund för forskning, utbildning och utveckling inom Region Stockholm:

1. Akademisk frihet, etiska principer och konkurrens ska skapa kvalitet och nytta

2. Region Stockholm ska skapa långsiktiga och pålitliga förutsättningar för forskning
3. Tillgängliggörande av data ska öka förmågan till analys, insikter och kunskapsbildning
4. Region Stockholm ska tillhandahålla ändamålsenliga lärandemiljöer av hög kvalitet
5. Region Stockholm ska stärka förutsättningarna för forskningsanknuten utbildning
6. Region Stockholm ska främja kompetensutveckling och det livslånga lärandet

Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi för Region Stockholm anger styrande principer och strategiska inriktningar för forskning, utbildning och utveckling. I Region Stockholm ska utbildning och klinisk forskning kunna ske i hela hälso- och sjukvårdssystemet. Vidare ska en nyfikenhetsdriven kultur tillsammans med kompetens, forskningstid och infrastruktur skapa förutsättningar för medicinska genombrott. Ledarskapskulturen skapar förutsättningar för lärande på alla nivåer inom hälso- och sjukvården och präglas av en syn på utbildning, utveckling och forskning som en integrerad del i vårduppdraget.

Region Stockholm ska tillgängliggöra strukturerade hälsodata på ett samordnat, säkert, etiskt och enhetligt sätt. Region Stockholm ska stimulera företagsinitierad klinisk forskning till nytta för invånare, patient och närstående.

Region Stockholm ska stimulera forskning och utveckling inom kollektivtrafiksystemet och bidra till hållbar en samhällsutveckling. Region Stockholm ska aktivt främja tvärvetenskaplig och integrerad forskning då samverkan mellan olika aktörer är en förutsättning för gränsöverskridande forskningssamarbeten där långsiktiga och innovativa lösningar kan uppnås.

Region Stockholms forsknings-, utbildnings- och utvecklingsbudget omfattar dels de ALF-medel som staten årligen betalar ut som ersättning till berörda regioner för deras medverkan i läkares grundutbildning och för den kliniska forskningen, dels FoU-medel som Region Stockholm årligen beslutar avsätta. Fördelning av de medel som avser samarbetet med Karolinska Institutet ska behandlas i samverkan inom Karolinska Institutets och Region Stockholms samverkansorganisation.

Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategin har utarbetats av avdelningen forskning och innovation, regionledningskontoret och

avdelning utbildning på hälso- och sjukvårdsförvaltningen i samråd med representanter från nämnder och bolag. Genom remissförfarandena har ytterligare synpunkter inhämtas och beaktas. Strategin kommer att kompletteras med handlingsplaner som beskriver insatser för att realisera strategins målsättningar.

**Ekonomiska konsekvenser**
Förslaget till beslut innebär inga ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Clara Hellner
Forsknings- och
innovationsdirektör

**Beslutsunderlag**

1. Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi för Region Stockholm (RS 2019-0750)
2. Remissammanställning
   (Samtliga remissvar är diarieförda i ärende RS 2019-0750)
3. Sändlista remissinstanser

**Beslutsexpediering**

1. Forskning och innovation, regionledningskontoret
2. Avdelning utbildning, hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2021-06-15

Region Stockholm

Diarienummer
RS 2019-0750

Remiss – Strategi

# Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi

Gäller för Region Stockholm 2021-2024

| Dokumenttyp | Fastställd | Giltig till och med |
|---|---|---|
| Dokumentnummer<br>2099289 | Fastställd av | Upprättad av |
| Informationssäkerhetsklass<br>K1 | | |

# 1. Inledning

Region Stockholms verksamheter behöver ständigt utvecklas för att kunna leverera tjänster och service till invånare och besökare i en föränderlig värld. Genom att stödja forskning och utveckling i Region Stockholms verksamheter kan den nya kunskap som forskningen skapar generera kvalitetshöjning och effektivisering. Utbildning är en förutsättning för att säkra regionens kompetensförsörjning. Utbildningarna ska utgå från bästa tillgängliga kunskap och evidens för att rusta framtidens medarbetare och forskare med relevant och aktuell kompetens. Genom att medverka i grund, specialist- och forskarutbildning för samtliga yrkesgrupper och genom att stödja kontinuerlig kompetensutveckling säkerställs Region Stockholms tillgång till välutbildade medarbetare och deras möjlighet till lärande genom hela yrkeslivet. Forskning, utbildning och utveckling ska vara en naturlig och välintegrerad del alla verksamheter finansierade av Region Stockholms oavsett driftsform.

Forskning är en systematisk undersökning för att upptäcka ny kunskap som syftar till att vidga människans förståelse för den fysiska, biologiska eller sociala världen utöver vad som redan är känt. Systematisk tillämpning av vetenskapligt beprövad erfarenhet och kunskap skapar förutsättningar för utveckling. Genom samspelet mellan forskning och utveckling åstadkoms ständiga förbättringar och utveckling av produkter, tjänster och processer i befintliga system. Det är inte möjligt att förutsäga vilken kunskap som kommer att behövas för att förstå och lösa nuvarande samt framtida utmaningar. Den fria, forskarinitierade forskningen, utan krav på särskild inriktning eller särskilda resultat är nödvändig och måste värnas.

Forskning bygger på långsiktiga processer som bedrivs i komplexa system med flera parter. Det är därför viktigt att förutsättningarna för forskning är uthålliga och skapar stabila villkor. Ett välfungerande forskningssystem och en stark grundforskning skapar förutsättningar att hitta lösningar när nya samhällsutmaningar uppstår.

Region Stockholms medarbetare och olika intressenter ska kunna mötas för att söka lösningar på aktuella problem. Region Stockholm ska ta initiativ till att skapa sådana möten.

Region Stockholms målsättning är att såväl klinisk[1] som folkhälsovetenskaplig forskning som bedrivs inom Region Stockholm hälso- och sjukvård, såväl i egenregi som privat, ska leda till genombrott som:

- förebygger sjukdom, räddar liv och botar sjukdomar
- möjliggör tidig upptäckt av såväl ohälsa som sjukdom
- relaterar till hälsoeffekter av miljöexponering och arbetsmiljö
- bidrar till att ställa säkrare och individbaserade diagnoser
- bidrar till mindre lidande och färre komplikationer
- utvecklar den personcentrerade vården
- främjar patientsäkerhet och kvalitet
- utvecklar logistik: flöden av patienter, vårdkedjor, krisberedskap
- relaterar till populationsskillnader och strukturella hinder för hälsa

Region Stockholms målsättning är att forskning som bedrivs inom kollektivtrafiken ska förbättra för länets invånare och bidra till ett hållbart resande.

I det utbildningsuppdrag som ingår i all regionfinansierad hälso- och sjukvård omfattas medverkan i verksamhetsintegrerat lärande (VIL)[2] för studerande på gymnasial- och yrkeshögskolenivå samt universitets- och högskoleutbildning. VIL ingår i utbildningarna för alla kategorier av vårdpersonal och på alla utbildningsnivåer och utgör en viktig del i utveckling av professionell kompetens. Vidare ansvarar Region Stockholm för specialistutbildning inom vissa professioner. Region Stockholm ska också främja att alla medarbetare kan utveckla och upprätthålla sin kompetens genom kontinuerlig kompetensutveckling och livslångt lärande.

Region Stockholm ska främja kompetensutveckling på alla nivåer som möter regionens nuvarande och framtida behov där demografiska förändringar, teknikutveckling, nya metoder och olika sätt att organisera Region Stockholms verksamheter tas i beaktande. Nya arbetssätt med stöd av ny teknik och ökad samverkan bidrar till utveckling.

Visionen i den regionala utvecklingsplanen för Stockholm (RUFS 2050), som också antagits som regional utvecklingsstrategi, är att Stockholm ska vara Europas mest attraktiva storstadsregion. Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategin för Region Stockholm, Life science-strategi för

[1] Med klinisk forskning avses sådan forskning som förutsätter vårdens strukturer och resurser och har som mål att lösa ett ohälsoproblem eller att identifiera faktorer som leder till ökad hälsa.

[2] Verksamhetsintegrerat lärande (VIL) är ett samlingsbegrepp som innefattar arbetsplatsförlagt lärande (APL) inom gymnasieskolan, lärande i arbete (LIA) inom yrkeshögskolan samt verksamhetsförlagd utbildning (VFU) inom högskola och universitet. VIL kan också innefatta studiebesök, auskultation, hospitering eller fältstudier.

Stockholmsregionen, Region Stockholm Näringslivs- och tillväxtstrategi och Innovationsstrategi för Region Stockholm verkar tillsammans för att nå visionen.

## 2. Syfte

Region Stockholms forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi syftar till att skapa goda förutsättningar för forskning, utbildning och utveckling i regionens verksamheter. Sådana aktiviteter ska komma invånarna till gagn och samtidigt ge förutsättningar för att Stockholmsregionen förblir en ledande, innovativ och hållbar tillväxtmotor för hela Sverige. En nära koppling mellan forskning, utbildning, utveckling och innovation skapar en modern och framåtblickande organisation. Beslutsunderlag i Region Stockholm ska utgå från vetenskaplig grund och säkerställa möjligheten till forskning, utveckling och utbildning.

Region Stockholm har beslutat att stärka förutsättningarna för universitet, högskolor och näringsliv att bedriva forskning, utveckling och innovation och samlat sina visioner i Forskningslöftet (LS 2017-1455). Forskningslöftet har den tydliga målsättningen att öka antalet kliniska studier och att Stockholmsregionen år 2023 ska vara en av världens främsta life-science-regioner.

## 3. Tillämpning

I Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) 18 kap. 2 § fastslås att ”regioner och kommuner ska medverka vid finansiering, planering och genomförande av dels kliniskt forskningsarbete på hälso- och sjukvårdens område, dels folkhälsovetenskapligt forskningsarbete. Regioner och kommuner ska i dessa frågor, i den omfattning som behövs, samverka med varandra och med berörda universitet och högskolor.”

Region Stockholm ska bedriva regional fysisk planering enligt Plan- och bygglagen, 7 kap (2010:900) och innehar från den 1 januari 2019 det regionala utvecklingsansvaret för Stockholms län i linje med gällande lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar samt förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete.

Region Stockholm har ett statligt uppdrag att medverka i utbildningar inom hälso- och sjukvård genom att tillhandahålla kliniska utbildningsplatser för studerande. I det arbetet ska Region Stockholm säkerställa kompetensförsörjningen inom alla relevanta områden.

Samtliga verksamheter som finansieras av Region Stockholm ska tillämpa Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategin för Region Stockholm och beakta den i utarbetandet av styrande dokument såsom budget och verksamhetsplaner.

Region Stockholm ska fortlöpande och transparent säkerställa att forsknings-, utbildnings och utvecklingsstrategin efterlevs. Funktionsområde Forskning och Innovation, regionledningskontoret ska i samråd med avdelning Utbildning på hälso- och sjukvårdsförvaltningen identifiera och presentera insatser kopplade till strategin i handlingsplaner som regelbundet följs upp och revideras.

# 4. Region Stockholm ska fortsätta skapa förutsättningar för forskning, utbildning och utveckling

## 4.1 Akademisk frihet, etiska principer och konkurrens ska skapa kvalitet och nytta

Region Stockholm värnar den akademiska friheten som innebär att forskaren fritt får välja forskningsproblem, metodik och publicera resultatet. Finansieringssystemen ska bidra till att den forskning som bedrivs i samverkan med Region Stockholm ska vara av god vetenskaplig kvalitet och kunna ge hög nytta regionalt, nationellt och internationellt.

Huvudprincipen för fördelningen av de medel som Region Stockholm avsätter för forskning och utveckling ska vara att de fördelas, genom en transparent och opartisk process, i konkurrens utifrån vetenskaplig kvalitet och nytta. All forskning som bedrivs i samverkan med Region Stockholm ska följa god forskningssed med hänsyn till forskningsetiska och juridiska principer för det aktuella forskningsfältet.

## 4.2 Region Stockholm ska skapa långsiktiga och pålitliga förutsättningar för forskning

God forskning fordrar tydligt ledarskap, hängivna, kompetenta forskare och långsiktiga resurser. Forskning som söker lösningar på de samhälleliga utmaningarna kräver i allt större utsträckning att forskare från olika discipliner möts och ges tid att tillsammans undersöka sina problemställningar. Region Stockholm ska skapa pålitliga förutsättningar vad gäller finansiering, organisation och tillgång till infrastruktur och därmed skapa en attraktiv miljö för forskare från Sverige och övriga världen. Region Stockholm ska i ökad utsträckning attrahera

internationella projekt och talanger vilket stärker vetenskaplig kvalitet, mångfald och finansiering.

## 4.3 Tillgängliggörande av data ska öka förmågan till analys, insikter och kunskapsbildning

Utvecklingen av ny kunskap förutsätter tillgång till information och data. I Region Stockholm finns stora mängder sammanhängande data av god kvalitet. Utvecklingen inom området är snabb och involverar hela kedjan från grundforskning till klinisk diagnostik och vård. Region Stockholm ska ha förmåga att förvalta, bevara och tillhandahålla data över tid genom en långsiktigt hållbar miljö för lagring och tillgängliggörande av information. Tillgängliggörandet av data ska alltid utgå från etiska principer och med hänsyn tagen till den enskilda individens integritet.

Via Region Stockholms sjukhusbibliotek erbjuds regionens medarbetare åtkomst till nationella och internationella tidskrifter, vilket ger tillgång till kontinuerligt uppdaterad kunskap av betydelse för det dagliga arbetet.

## 4.4 Region Stockholm ska tillhandahålla ändamålsenliga lärandemiljöer av hög kvalitet

Region Stockholm ska tillhandahålla ändamålsenliga lärandemiljöer av hög kvalitet i linje med aktuell pedagogisk forskning. Regionen ska erbjuda handledarkompetens, lokaler och stödjande faciliteter för lärande och professionell utveckling.

Region Stockholm ska medverka till att examensmålen för respektive utbildning uppnås samt säkerställa att lärandet utgår från studenternas lärandemål och patientens vårdbehov med fokus på ett personcentrerat förhållningsätt med respekt för patientens medbestämmande och integritet.

Region Stockholm ska vara föregångare både nationellt och internationellt inom interprofessionellt lärande (IPL) och tillhandahålla ändamålsenliga lärandemiljöer i detta syfte.

Region Stockholm ska erbjuda mycket goda miljöer för klinisk färdighetsträning och simulering för medarbetare och studerande. Patientens möjlighet till delaktighet och självbestämmande ska stärkas i enlighet med patientlagen (2014:821). Hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande förhållningssätt ska genomsyra såväl utbildningar som verksamheter i hela hälso- och sjukvårdssystemet samt förmåga till att verka i nya vårdmiljöer med digitala verktyg som stöd där digitala och fysiska arbetssätt är integrerade.

### 4.5 Region Stockholm ska stärka förutsättningarna för forskningsanknuten utbildning

Forskningsanknuten utbildning möjliggör implementering av ny kunskap. Med forskningsprocessen som modell ska lärandet stödja utvecklingen av ett kritiskt och reflekterande förhållningssätt. Lärandet ska bidra till att medvetandegöra för studerande hur ny kunskap och evidens kan tillämpas i den framtida yrkesutövningen. Region Stockholm främjar medicinsk pedagogisk forskning inom verksamhetsintegrerat lärande.

### 4.6 Region Stockholm ska främja kompetensutveckling och det livslånga lärandet

Medarbetare i Regions Stockholm ska vara under ständigt lärande och kontinuerligt utveckla kunskaper och färdigheter som utgår från senaste evidens och verksamhetens behov. Varje nämnd och bolag ansvarar för att medarbetarna har möjlighet att utveckla och upprätthålla sin kompetens samt säkerställa att medarbetaren har tillräcklig aktuell kunskap för att utföra sitt arbete. I verksamheter med utbildningsuppdrag ska handledarkompetens ska vara en del av systematisk kompetensutveckling.

Region Stockholm ska medverka till att utbildningarnas innehåll, kvalitet och dimensionering motsvarar hälso- och sjukvårdens nuvarande och framtida kompetensbehov.

## 5. Organisering och arbetssätt

Region Stockholm skapar genom avtal och avsiktsförklaringar med universitet och högskolor förutsättningar för fördjupade partnerskap och strategisk samverkan.

Region Stockholm har tecknat avtal med svenska staten om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården, det så kallade nationella ALF-avtalet (LS 1408–0943). Avtalet kompletteras med ett regionalt avtal med Karolinska Institutet om utbildning av läkare, verksamhetsförlagd utbildning för vissa andra hälsoprofessioner, samt klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården (LS 1411–1389) där formerna för samarbetet och samverkansorganisationen beskrivs. Vidare har Region Stockholm tecknat avsiktsförklaringar om forskning, utveckling, innovation och utbildning med Kungliga tekniska högskolan (LS 2015-1096), Stockholms universitet (LS 1406-0706) och K2, Sveriges nationella kunskapscentrum för kollektivtrafik (TN 2018-1335).

Region Stockholm har samverkansavtal med ett flertal universitet och högskolor om verksamhetsintegrerat lärande (VIL), inom ett flertal

utbildningsprogram. Därtill kommer Region Stockholms samverkan i Vård- och omsorgscollege Stockholm avseende arbetsförlagt lärande (APL) inom gymnasieskolan samt lärande i arbete (LIA) inom yrkeshögskolans hälso- och sjukvårdsutbildningar. Region Stockholms har också en aktiv medverkan i så väl det nationella som det regionala vårdkompetensrådet.

Region Stockholms medverkar aktivt i så väl det nationella som det regionala vårdkompetensrådet. Regionala vårdkompetensrådet Stockholm Gotland med representanter från Region Stockholm, Region Gotland, kommuner, lärosäten och privata vårdgivare har i uppdrag att främja dialog och samverkan mellan berörda aktörer på sjukvårdsregional nivå.

Region Stockholm samverkar också med länets olika forsknings- och innovationsstiftelser, forskningsplattformar och centrumbildningar med syftet att finna lösningar på gemensamma utmaningar.

## 5.1. Strategisk inriktning för forskning, utbildning och utveckling inom hälso- och sjukvård och tandvård

### *5.1.1 Region Stockholm ska tillgängliggöra strukturerade hälsodata på ett samordnat, säkert, etiskt och enhetligt sätt*

Digitaliseringens möjligheter innebär ett paradigmskifte för hälso- och sjukvården. Analyser av stora datamängder från många patienter kan leda till medicinska forskningsgenombrott om till exempel hur människors genetik och livsstil påverkar hälsan. Det ger i sin tur möjlighet till skräddarsydd prevention, diagnostik, behandling och bot.

Region Stockholm ska verka för att forskningen får tillgång till strukturerade hälsodata av hög kvalitet och för att tillgängliggöra biobankernas provsamlingar och på så sätt möjliggöra utveckling av ny kunskap och ny teknik. Samverkan mellan vårdgivare är kritisk då forskningen och utvecklingen av hälso- och sjukvården är helt beroende av tillgång till kvalitetssäkrade data från hela hälso- och sjukvårdssystemet för att generera kunskap som gynnar både dagens och morgondagens patienter. Region Stockholm ska säkerställa att tillgängliggörandet av hälsodata görs i enlighet med lagar och förordningar på ett samordnat, säkert, etiskt och enhetligt sätt med hänsyn till den enskildes integritet. Invånare och patienter i Region Stockholm ska ha möjlighet att, om de så önskar, donera hälsodata för forskning och hälso- och sjukvårdsutveckling.

Region Stockholm ska också verka för att tillgängliggöra den data som registreras i de nationella kvalitetsregister där Region Stockholm är huvudman.

### *5.1.2 Klinisk forskning i hela hälso- och sjukvårdssystemet*

Fungerande och framgångsrik klinisk forskning är beroende av alla delar i forskningskedjan – från provtagning, insamling av data via patienter i vården till systematisk dokumentation och spridning av uppnådda resultat. Det förändrade hälso- och sjukvårdssystemet, med ökad spridning av patienter inom nätverkssjukvården, ställer krav på närmare samarbeten och nya former av allianser mellan och inom vårdgivare. Det är centralt att Region Stockholm ges möjlighet att säkra att forskningen kan följa patienten och dennes sjukdomsförlopp i hela vårdkedjan, oavsett om patientens vårdgivare är offentligt driven eller privat. Region Stockholm ska därför, när så är relevant, ställa tydliga krav i olika typer av vårdavtal på vårdgivares medverkan i klinisk forskning.

Region Stockholm ska skapa förutsättningar för att fler av hälso- och sjukvårdens aktörer kan medverka i kliniska studier. Detta ska ske bland annat genom att i vårdavtal tydliggöra uppdraget att delta i kliniska studier genom till exempel insamling av patientdata, prover eller rekrytering av patienter för deltagande i forskning. Vårdgivare ska genomföra denna uppgift i enlighet med fastställda regler och förordningar samt god etisk standard.

I den avtalsuppföljning som sker i enlighet med de avtal som tecknas med hälso- och sjukvårdens utförare ska utfall av, och förutsättningarna för, klinisk forskning efterfrågas och följas upp. Vidare ska kompletterande modeller för uppföljning av utfall och förutsättningar för klinisk forskning utvecklas.

Forskning inom hälso- och sjukvården och tandvården berör inte enbart kliniska studier utan också ämnen som teknik, process och organisation där naturvetenskapliga, samhällsvetenskapliga och humanistiska aspekter har en viktig roll.

### *5.1.3 Utbildning i hela hälso- och sjukvårdssystemet*

Den kliniska utbildningen är en integrerad del av hälso- och sjukvården. I Region Stockholm omfattas samtliga vårdgivare, både regionägda och privata, av utbildningsuppdraget. Region Stockholm ska säkerställa vårdgivares deltagande i utbildningsuppdraget genom tydliga krav i vårdavtalen både avseende kvantitet och kvalitet. Vårdavtalen ska underbygga och bidra till kompetensförsörjningen i regionen.

Region Stockholm ska verka för att utbildning och kompetensutveckling inom hälso- och sjukvården anpassas och utvecklas för att matcha kommande kunskaps- och kompetensbehov i samband med den fortsatta

omställningen till nära vård samtidigt som andra delar av vården koncentreras och blir mer högspecialiserad. Samverkan och samordning mellan vårdgivare i regionen skapar ökade förutsättningar och incitament att utveckla utbildningsuppdraget.

### *5.1.4 Universitetssjukvården och kunskapsstyrningen ska tillsammans göra forskningsresultat till klinisk vardag*

Universitetssjukvård är den del av hälso- och sjukvården som utformats med särskild hänsyn till forskningens och utbildningens behov vilket regleras i det nationella ALF-avtalet. Vid en universitetssjukvårdsenhet (USV-enhet) ska forskning och utbildning liksom utveckling av hälso- och sjukvården ses som kärnverksamheter och vara likvärdiga med vårdproduktionen. USV-enheterna ska bidra till utvecklingen av hälso- och sjukvården i Region Stockholm. Samtliga verksamhetschefer inom universitetssjukvården ska inneha så kallad Good Clinical Practice-kompetens (god klinisk sed).

Det är först när ny kunskap systematiskt tillämpas i vården som den kan leda till kvalitetsutveckling och skapa ett ökat värde för patienten och invånaren. Kunskapsstyrningen är hälso- och sjukvårdens system för att skapa en mer kunskapsbaserad, jämlik och resurseffektiv vård av hög kvalitet. Systematisk utveckling av vården kräver tillgång till data utifrån personcentrering och vårdprocesser samt en utvecklad infrastruktur för användbara kunskapsstöd. En förstärkning av kopplingen mellan universitetssjukvården och Region Stockholms kunskapsstyrningssystem är angelägen då den bidrar till att forskningsresultat snabbt och effektivt omsätts i praktiken. Förutsättningarna för ett kunskapsbaserat arbete är beroende av en god och hållbar kompetensförsörjning med tillgång till välutbildade medarbetare. Modeller för detta ska fortsatt utvecklas. USV-enheterna ska även medverka i arbetet med nationell högspecialiserad vård.

### *5.1.5 I Region Stockholm ska en nyfikenhetsdriven kultur, kompetens, forskningstid och infrastruktur skapa förutsättningar för medicinska genombrott*

Hälso- och sjukvården och tandvården behöver kontinuerligt utvecklas för att kunna erbjuda bästa möjliga vård och behandling evidensbaserat, säkert, personcentrerat och jämlikt. Region Stockholm ska skapa goda miljöer för klinisk forskning där invånares kunskap, erfarenheter och vilja att delta i klinisk forskning tas tillvara.

Ledarskapet i den kliniska forskningen är centralt för att säkerställa att medarbetarna kontinuerligt utvecklas i sin vetenskapliga kompetens och får de resurser och den tid som krävs för den komplexa uppgiften som det

innebär att förena klinisk forskning med hälso- och sjukvårdsuppdraget. Styrande dokument ska beakta behovet av såväl infrastruktur som de processer som behövs för att främja samarbeten med universitet och life science-industrin.

Region Stockholm ska tillsammans med regionens lärosäten stödja utvecklingen hos forskare genom tydliga karriärvägar (från student till docent) som är kopplade till en transparent incitamentsstruktur.

### *5.1.6 I Region Stockholm skapar ledarskapskulturen förutsättningar för mycket gott lärande på alla nivåer*

Utbildningsuppdraget ska vara en självklar, integrerad del i det dagliga arbetet för alla medarbetare i Region Stockholm. Ledarskapet är avgörande för att lyckas med detta. Ledarskapskulturen på alla nivåer inom hälso- och sjukvården skall präglas av en syn på utbildning, utveckling, forskning och kompetensutveckling som en integrerad del i vårduppdraget. Utbildningsuppdraget skall vara väl känt i hela organisationen och företrädas i alla verksamhetsledningar oavsett huvudman.
Genom att säkerställa adekvat pedagogisk handledarkompetens för alla medarbetare bidrar dessa till att utbilda morgondagens medarbetare.

### *5.1.7 Region Stockholm ska stimulera företagsinitierad klinisk forskning till nytta för invånare, patient och närstående*

Region Stockholm ska bygga vidare på den starka traditionen av samverkan med näringsliv och universitet, och därmed behålla rollen som värd för ledande kunskapsorganisationer med framgångsrik forskning och för framstående kunskapsintensiva företag.

Näringslivet har en nyckelroll i att, på kort och lång sikt, kommersialisera den kunskap som produceras inom Region Stockholms hälso- och sjukvårdssystem i samarbete med universitet och högskolor. Företagen har också en avgörande betydelse för möjligheten att ta fram och sprida samhällsviktiga medicinska genombrott i Region Stockholms verksamheter. Företagsinitierad klinisk forskning gynnar samhället genom höjd vårdkvalitet, patientsäkerhet, kompetensutveckling av medarbetare, ökad produktivitet, nya arbetstillfällen samt besparing av läkemedlens- och medicinteknikens kostnader.

Region Stockholm ska utveckla tydliga kontaktvägar för näringslivssamverkan, transparenta regler och en kultur som stödjer samverkan mellan hälso- och sjukvården och näringslivet i enlighet med gällande regelverk. Region Stockholm ska ha tydliga kontaktvägar in och

kunna erbjuda testmiljöer för forskning och utveckling av nya produkter eller tjänster.

## 5.2 Strategiska inriktningar för forskning och utveckling inom kollektivtrafiksystemet och regional utveckling

### *5.2.1 Region Stockholm ska stimulera forskning och utveckling inom kollektivtrafiksystemet*

Region Stockholm ska sträva mot att Stockholmsregionen blir en klimatneutral region med hög andel hållbara resor inom gång, cykel och kollektivtrafik. Kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna ska öka för att nå både klimatmål och framkomlighetsmål. Vidare ska Region Stockholm utveckla samarbetet med länets kommuner för att öka attraktiviteten och effektiviteten i kollektivtrafiken.

Då kollektivtrafiksystemets utmaningar spänner över många forskningsområden behöver forskning av hög kvalitet stimuleras inom olika forskningsdiscipliner för att finna lösningar för ett säkert och pålitligt transportsystem med lågt klimatavtryck. Region Stockholm samverkar med K2, Sveriges nationella kunskapscentrum för kollektivtrafik, som är en flervetenskapligt präglad forskningsmiljö som utforskar frågeställningar som går på tvärs mellan olika forskningsområden och perspektiv.

Region Stockholm ska främja forskning inom kollektivtrafikområdet genom att forskaren får ta del av kunskap om kollektivtrafiken såsom samverkansformer, planer, riktlinjer och avtal för styrning och ledning av kollektivtrafik, om utfall från levererad kollektivtrafik och erfarenheter och lärdomar. Region Stockholm ska tillgängliggöra information och data om kollektivtrafiken genom att erbjuda avidentifierad information om resenärsupplevelser, resvanor och trafikproduktion.

Region Stockholm har identifierat kunskapsbehov inom bland annat:

- Framtidens mobilitet
- Kollektivtrafik för alla
- Teknik
- Integrerad samhällsplanering
- Marknad och finansiering
- Beslut och effekter
- Digitalisering

### *5.2.2 Region Stockholm ska bidra till hållbar en samhällsutveckling.*

Den ökande befolkningstillväxten i regionen ska gå hand i hand med en hållbar samhällsutveckling. Regionplaneringen bidrar till att skapa förutsättningar för långsiktig hållbarhet och resurseffektivitet inom både transportsystem och markanvändning. Forskning kan bidra till lösningar inom en rad områden som kopplar till den fysiska planeringen, det gäller exempelvis robusthet och tillgänglighet inom kollektivtrafiken, mobilitetslösningar för samhällets resebehov, bebyggelseutveckling, bostadsfrågor, hållbarhetslösningar kopplat till byggande och klimatavtryck. Den fysiska planeringens möjligheter att skapa förutsättningar för förbättrad folkhälsa och social hållbarhet är också områden där forskning och utveckling krävs.

Region Stockholm ska även:

- hitta nya lösningar för hållbar samhällsplanering genom interdisciplinära forskningsprojekt,
- medverka till en fysisk planering som stärker strategiska forskningsstråk och innovationsmiljöer för att Stockholmsregionen ska vara en ledande kunskapsregion,
- medverka i det förebyggande folkhälsoarbetet, genom exempelvis forskning inom olika transportslag och stadsplanering.
- samverka med akademi, stat, kommun och andra aktörer för att finna ny kunskap inom hållbarhetsområdet, samt
- som en av Sveriges största upphandlande myndigheter utveckla och tillämpa ny kunskap om hur upphandling kan användas som redskap för att minska verksamheternas miljöpåverkan

### *5.2.3 Region Stockholm ska aktivt främja tvärvetenskaplig och integrerad forskning*

Samverkan mellan olika aktörer är en förutsättning för gränsöverskridande forskningssamarbeten där långsiktiga och innovativa lösningar kan uppnås och bidra till Stockholmsregionens attraktivitet. Därför ska naturvetare, samhällsvetare, humanister, kulturlivet och olika professioner inom Region Stockholm arbeta tillsammans med att identifiera utmaningar och forskningsfrågor.

Integrerad forskning bidrar till långsiktiga lösningar på stora samhällsutmaningar genom en inkluderande arbetsform där forskare, beslutsfattare och andra samhällsaktörer samarbetar gränsöverskridande med varandra och det omgivande samhället runt ett gemensamt problemområde. Region Stockholm avser därför att verka för främja forskning som involverar kunskaper, metoder och terminologi och expertis från skilda vetenskapsgrenar.

Region Stockholm ska verka för etableringen av det akademiska stråket som ska förbinda Karolinska Institutet, Kungliga Tekniska högskolan och Stockholms universitet. Utbyte av forskningsidéer och utveckling av ny forskningsmetodik stimuleras av personrörlighet mellan hälso- och sjukvård, universitet, högskolor och näringsliv.

# 6. Finansiering

Staten betalar årligen ut en ersättning till berörda regioner för deras medverkan i universitetens kliniska forskning och den kliniska delen av läkares grundutbildning, så kallade ALF-medel. Samverkan med Karolinska Institutet omfattar dels ALF-medel och dels de FoUUI-medel som Region Stockholm årligen beslutar om för samarbetet inom forskning och utbildning. Fördelning av de medel som avser samarbetet med Karolinska Institutet ska behandlas i samverkan inom Karolinska Institutets och Region Stockholms samverkansorganisation.
Ersättning för utbildningsuppdraget består dels av statlig ersättning (ALF-medel och VIL-ersättning) och dels budgetmedel avsatta av Region Stockholm. Budgetmedel avsatta av Region Stockholm omfattar dels de medel som avser samverkan med Karolinska Institutet i enlighet med det regionala ALF-avtalet, samt även övriga medel för ersättning gällande utbildningsuppdraget. Vårdgivarnas utbildningsåtagande samt ekonomiska ersättning regleras i Region Stockholms årliga utbildningsdirektiv.

Region Stockholms FoUUI-budget omfattar även medel till forsknings- och utvecklingssatsningar i samverkan med Kungliga Tekniska högskolan och Stockholms universitet samt medel till olika stödstrukturer för klinisk forskning och utveckling.

Region Stockholms verksamheter ska attrahera extern finansiering till forskningsprojekt i nationell och internationell konkurrens då det i offentlig sektor finns unika möjligheter att mäta samhällsnyttan av forsknings- och utvecklingsprojekt, vilket i ökad utsträckning efterfrågas av forskningsfinansiärer. Det europeiska ramprogrammet för forskning, Horizon Europe, innebär goda möjligheter för Region Stockholm att medverka i europeiska forskningsprojekt tillsammans med akademi och näringsliv. Region Stockholm ska utveckla verksamheternas kapacitet att ansöka och driva EU-finansierade projekt.

Samverkan med näringslivet ska regleras i avtal enligt gällande rätt.

Regionledningskontoret
*Forskning och Innovation*

PM
2021-06-08

Diarienummer
2019-0750

# Remissredogörelse för förslag till Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi för Region Stockholm

## Inledning

Den 22 augusti skickade Region Stockholm ut förslag till Forsknings- och utvecklingsstrategi för Region Stockholm på remiss. Remisstiden sträckte sig till den 20 december. En återkommande synpunkt från remissinstanserna var att det var en svaghet att strategin inte inkluderade utbildning då forskning och utbildning i många avseenden är tätt sammanlänkade. Strategin arbetades därför om för att inkludera även utbildning och den 26 mars 2021 skickade Region Stockholm ut ett förslag till Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi för Region Stockholm på remiss. Remisstiden sträckte sig till den 31 maj 2021. Regionledningskontoret har sammanställt och kommenterat inkomna yttranden i båda remissomgångarna nedan.

Region Stockholm skickade remissen till 42 instanser, i den första remissomgången inkom totalt 30 yttranden, varav 5 avstod från att lämna yttranden. I den andra remissomgången inkom 25 yttranden över förslag till Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi för Region Stockholm. Som en del av tillämpningen av strategin ska Funktionsområde Forskning och Innovation, regionledningskontoret i samråd med avdelning Utbildning på hälso- och sjukvårdsförvaltningen identifiera och presentera insatser kopplade till strategin i handlingsplaner som regelbundet följs upp och revideras. Flera av remissinstansernas synpunkter kommer att tas tillvara i dessa handlingsplaner.

## Generella synpunkter på förslag till Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi för Region Stockholm

Generellt är remissinstanserna positiva till förslag till Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi för Region Stockholm och de ambitioner som uttrycks där. I flera remissvar framförs att det i Region

Stockholm finns unika förutsättningar att driva klinisk och translationell forskning i världsklass. Flera remissinstanser betonar också det positiva i att Region Stockholm i strategin tydligt lyfter behovet av fri, forskarinitierad forskning för att generera kunskap och lösa framtidens samhällsutmaningar. I den första remissomgången lyfte flera svar att det var olyckligt att separera forskning- och utbildningsfrågorna, och när detta ändrats i den senare versionen välkomnas den höga ambitionen för verksamheternas utbildningsuppdrag.
Flera remissinstanser tar upp att kommunerna är viktiga samarbetspartners och att detta särskilt tydliggjorts under pandemin. Region Stockholm instämmer och kommer att adressera det i samband med framtagandet av handlingsplaner. Vidare betonar flera yttranden att patientperspektivet och den patientnära forskningen bör bli tydligare i strategin. Region Stockholm delar bedömningen att patientperspektivet behöver finnas med på alla nivåer i genomomförandet av strategin, och kommer inkludera detta vid utarbetandet av handlingsplaner.

# Synpunkter på enskilda avsnitt i förslag till Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi för Region Stockholm

*1. Inledning*
Tillväxt och regionplanenämnden rekommenderar en tydligare beskrivning av kopplingen till RUFS 2050 och hur Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi för Region Stockholm tillsammans med bland annat Life science-strategin ska samverkan för att nå den övergripande visionen att Stockholmsregionen ska vara Europas mest attraktiva storstadsregion.
Karolinska institutet önskar att grundforskningens betydelse för den kliniska och translationella forskningen lyfts tydligare i strategin. En stark grundforskning är av vikt även för mer behovsstyrd och tillämpad forskning, något som tydligt visat sig i samband covid-19 pandemin. SLSO framför att folkhälsovetenskaplig forskning samt forskning inom arbets- och miljömedicin bör ges större plats. Flera remissinstanser anser att den kliniska forskningens beroende av hälso- och sjukvården bör tydliggöras och att en bild av hälso- och sjukvården som enbart leverantör av patientmaterial blir missvisande. Vidare önskar en rad remissinstanser lyfta vissa specifika forskningsmiljöer

*5.1.1 Region Stockholm ska tillgängliggöra strukturerade hälsodata på ett samordnat, säkert, etiskt och enhetligt sätt*
Inrättandet av Centrum för Hälsodata lyfts som något mycket positivt i flera remissvar (Danderyds Sjukhus, Södersjukhuset,

Läkemedelsindustriföreningen m.fl.); dock anses området också ha stora utmaningar. Läkemedelsindustriföreningen och Swedish Medtech beskriver näringslivets nuvarande tillgång till data som begränsad och menar att förutsättningar och modeller för ökat nyttiggörande och användning av hälsodata behöver utvecklas ytterligare.
Behovet av en stark samverkan mellan vårdgivarna i Region Stockholm och samordnade processer för datauttag och dataöverföring mellan olika forskningshuvudmän och myndigheter lyfts fram av bland andra Stockholms läns sjukvårdsområde och KTH. Vidare föreslår KTH en satsning för att samla teknisk och juridisk expertis för att samordna hanteringen av så väl hälsodata som biobanksmaterial.

*5.1.2 Klinisk forskning i hela hälso- och sjukvårdssystemet*
Flera remissinstanser (Karolinska Institutet, KTH, Karolinska Universitetssjukhuset, läkemedelsindustriföreningen m.fl.) betonar vikten av att patienten kan följas genom hela vårdkedjan och att forskning och utbildning kan ske i hela hälso- och sjukvårdssystemet. Hälso- och sjukvårdsnämnden och vårdens kunskapsstyrningsnämnd anger att kompletterande modeller för uppföljning av utfall och förutsättningar för klinisk forskning behöver utvecklas.
SLSO anser att kliniska studier, såväl akademiska som industrisponsrade, är mycket viktiga för att förbättra kvaliteten i rutinsjukvården. Danderyds Sjukhus, Södersjukhuset och Södertälje sjukhus uttrycker att forskningsfinansieringen behöver följa patientströmmarna. Karolinska Universitetssjukhuset betonar att utöver att i vårdavtal ställa tydliga krav på vårdgivares medverkan i klinisk forskning behöver relationer och incitament skapas för att så ska ske. Vidare bör satsningar premiera samverkan för att undvika fragmentisering av resurser och kompetens.

*5.1.3 Utbildning i hela hälso- och sjukvårdssystemet*
Vikten av adekvat handledarkompetens och goda lärandemiljöer betonas av bland andra Karolinska Universitetssjukhuset och Stockholms läns sjukvårdsområde. Centrala Sacorådet Region Stockholm och Stockholms Läkarförening tar upp förutsättningarna för handledning i form av till exempel tid och lokaler. Vidare lyfter både Hälso- och sjukvårdsnämnden och Karolinska Institutet behovet av att främja pedagogisk forskning.

*5.1.4 Universitetssjukvården och kunskapsstyrningen ska tillsammans göra forskningsresultat till klinisk vardag*
Hälso- och sjukvårdsnämnden och vårdens kunskapsstyrningsnämnd ser positivt på att Stockholm Gotlands kunskapsstyrningsarbete och de ingående regionala programområdena lyfts fram som centrala aktörer i strategin.

*5.1.5 I Region Stockholm ska en nyfikenhetsdriven kultur, kompetens, forskningstid och infrastruktur skapa förutsättningar för medicinska genombrott*
Karolinska Institutet lyfter hälso- och sjukvårdens medarbetares entreprenörskap och vikten av att undanröja hinder för innovation. Karolinska Universitetssjukhuset belyser vikten av mänsklig forskningsinfrastruktur i form av forskningssjuksköterskor, biomedicinska analytiker och kompetenta prövare. SLSO framför betydelsen av förenade anställningar (kombinationstjänster) som en viktig konkret brygga mellan sjukvård och forskning. KTH framhåller betydelsen av de specialister som är en förutsättning för att framgångsrik forskning med stora datamängder, som till exempel bioinformatiker och IT-specialister.

*5.1.7 Region Stockholm ska stimulera företagsinitierad klinisk forskning till nytta för invånare, patient och närstående*
Läkemedelsindustriföreningen pekar på vikten av näringslivssamverkan som ett viktigt verktyg för att uppnå de ambitiösa målsättningar som presenteras i strategin och Swedish Medtech delar synen på näringslivets roll i att kommersialisera den kunskap som produceras inom hälso- och sjukvårdssystemet. Vidare lyfter Läkemedelsindustriföreningen samverkansöverenskommelser och modeller för partnerskap är viktiga komponenter för att underlätta sådan samverkan.

*5.2 Strategiska inriktningar för forskning och utveckling inom kollektivtrafiksystemet och regional utveckling*
Trafiknämnden framför identifierade kunskapsbehov inom ett antal områden så som framtidens mobilitet och integrerad samhällsplanering. Stockholms universitet pekar i sitt remissvar på att det inom miljö- och hållbarhetsarbetet lätt fokuseras på att mer kunskap behövs innan man kan agera. Universitetet vill dock framhålla att det redan idag finns mycket forskningsbaserad kunskap tillgänglig som regionen kan agera på.
Både KTH och Stockholms universitet instämmer i att tvärvetenskaplig och integrerad forskning är av största vikt. Stockholms universitet betonar också att tvärvetenskaplig och interdisciplinär forskning är komplicerad och tidskrävande och att det krävs långsiktig finansiering för att skapa kontinuitet i forskningen.

# Avvägning
Nedan listas de betydande justeringar som är gjorda i förhållande till Regionledningskontorets remissversioner av Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi för Region Stockholm baserat på inkomna remissvar.

- Utbildning har inkluderats i strategin

- I avsnittet *5.1.1 Klinisk forskning i hela hälso- och sjukvårdssystemet* har vikten av att forskning kan bedrivas i hela hälso- och sjukvårdssystemet lyfts ytterligare
- Skrivelse om att tillgängliggöra den data som registreras i de nationella kvalitetsregister där Region Stockholm är huvudman har lagts till
- Skrivelse om att tillgängliggöra biobankernas provsamlingar har adderats
- Skrivningar om grundforskning, folkhälsovetenskaplig forskning och forskning om hälsoeffekter av miljöexponering och arbetsmiljö har adderats
- Avsnittet *5.2 Strategiska inriktningar för forskning och utveckling inom kollektivtrafiksystemet och regional utveckling* har utvecklats

Region Stockholms bedömning är att många av de inkomna synpunkterna har omhändertagits. Dock har Region Stockholm i strategin valt att inte lyfta specifika miljöer eller beskriva olika tematiska områden på detaljerad nivå utan att istället i möjligaste mån hålla strategin på en övergripande strategisk nivå. Som en del av tillämpningen av strategin ska Funktionsområde Forskning och Innovation, regionledningskontoret i samråd med avdelning Utbildning på hälso- och sjukvårdsförvaltningen identifiera och presentera insatser kopplade till strategin i handlingsplaner som regelbundet följs upp och revideras. Många av remissinstansernas synpunkter kommer att tas tillvara i dessa handlingsplaner. Vidare tillvaratas en del av de inkomna synpunkterna i de kompletterande strategierna innovationsstrategi för Region Stockholm och life science-strategi för Stockholmsregionen.

Regionledningskontoret | 2021-06-08 | Diarienummer 2019-0750

**Sändlista remissinstanser**

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Vårdens Kunskapsstyrningsnämnd
Trafiknämnden
Kulturnämnden
Tillväxt- och regionplanenämnden
Patientnämnden
Karolinska Universitetssjukhuset
Stockholms läns sjukvårdsområde
Fastighets- och servicenämnden
Färdtjänstnämnden
Södersjukhuset AB
Danderyds Sjukhus AB
Södertälje Sjukhus AB
S:t Eriks Ögonsjukhus AB
Capio S:t Görans Sjukhus
Ersta sjukhus
Stockholms Sjukhem
Folktandvården Stockholms län AB
Ambulanssjukvården i Storstockholm AB
Stockholm Care AB
MediCarrier AB
Locum AB
AB Stockholms Läns Landstings Internfinans
Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje, samt kommunalförbundets bolag TioHundra AB
Centrala samverkansgruppen, CSG
Karolinska Institutet
Kungliga Tekniska högskolan
Stockholms universitet
Stockholms läkarförening
Vårdförbundet
Läkemedelsindustriföreningen
Swedish MedTech
Reumatikerförbundet
Storstockholms Diabetsförening
Spetspatienterna
Cancerfonden
Vetenskapsrådet
Stockholms stad

2021-06-08

Diarienummer
2019-0750

StorSTHLM
Solna stad
Huddinge kommun